

15.06.2023

**ANKARA
TİCARET BORSASI
Basın Bürosu**

GÜNLÜK BASIN ÖZETLERİ

**15 Haziran 2023
Perşembe**

15.06.2023

RESMÎ GAZETE'DE BUGÜN

15 Haziran 2023 Perşembe

YÜRÜTME VE İDARE BÖLÜMÜ

YÖNETMELİKLER

— Ardahan Üniversitesi Sürekli Eğitim Uygulama ve Araştırma Merkezi Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik

— İzmir Kâtip Çelebi Üniversitesi Önlisans ve Lisans Eğitim Öğretim ve Sınav Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik

YARGI BÖLÜMÜ

ANAYASA MAHKEMESİ KARARLARI

— Anayasa Mahkemesinin 5/4/2023 Tarihli ve E: 2022/99, K: 2023/64 Sayılı Kararı

— Anayasa Mahkemesinin 5/4/2023 Tarihli ve E: 2022/152, K: 2023/66 Sayılı Kararı

— Anayasa Mahkemesinin 4/5/2023 Tarihli ve E: 2023/54, K: 2023/90 Sayılı Kararı

Ekmeęe yüzde 50 zam sinyali

Toprak Mahsulleri Ofisi (TMO), un fabrikalarına sübvansiyonlu buğday satışıını durdurdu. Ekmeęe yüzde 30-50 zam bekleniyor.

Toprak Mahsulleri Ofisi (TMO), ekmek fiyatlarını kontrol altında tutabilmek için un fabrikalarına sürdürdüğü sübvansiyonlu buğday satışıını bu aydan itibaren durdurdu. Bu durum, 50 kiloluk un uvalının devlet destekli 340 TL olan fiyatını 570 TL'ye yükseltti. Bu nedenle ekmek fiyatına yüzde 30-50 zam gelmesi bekleniyor.

Cumhuriyet'te yer alan habere göre, Gelişmeyi değerlendiren Ziraat Mühendisleri Odası Başkanı Baki Remzi Suiçmez, "Tüketiciyi korumak için devletin zarar yazarak üreticiye sübvansiyon vermesini olumlu görsek de bu sürdürülebilir değil. Asıl önemli olan iftiyi korumak, ithalatı önlemek. Bu alım fiyatlarıyla gelecek yıl daha az üretim yapacak hale geleceğiz" dedi.

Putin: Tahıl Koridoru'nda aldatıldık, çıkacağız

Rusya Devlet Başkanı Vladimir Putin, Kremlin Sarayı'nda Rus savaş muhabirlerinin Ukrayna'daki duruma ilişkin sorularını cevaplandırdı.

Putin, Rus tahıl çıkışına izin verilmese de Karadeniz Tahıl Girişimi anlaşmasını Ukrayna'nın çıkarı için değil, Afrika ve Latin Amerika'daki dost ülkeler için yaptıklarını söyledi.

Türkiye'nin Birleşmiş Milletler ile aracılık ettiği tahıl koridoru anlaşmasından çıkmayı değerlendirdiğini söyleyen Putin, "Anlaşmayı geliştiren ülkeleri desteklemek ve tarım sektörümüze ambargoyu kaldırmak için girdik. Bir kez daha aldatıldık. Şu an bu anlaşmadan çıkmayı düşünüyoruz" ifadelerini kullandı.

TOBB, liseli genç girişimcilerin projelerini ödüllendirdi

TOBB'un İstanbul Valiliği ve İstanbul İl Milli Eğitim Müdürlüğü'nün desteğiyle gerçekleştirdiği 'TOBB Projektör' projesinin kazananları açıklandı.

Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği (TOBB) İstanbul Genç Girişimciler Kurulunun, İstanbul Valiliği ve İstanbul İl Milli Eğitim Müdürlüğü'nün desteğiyle gerçekleştirdiği 'TOBB Projektör' projesinin kazananları, Atlas 1948 Sineması'nda düzenlenen törenle belli oldu. Liselerde girişimcilik kültürünün gelişmesini, araştıran ve üreten gençlere destek olunmasını amaçlayan projenin bu yıl ikincisi düzenlenirken finalist 50 proje arasından dereceye giren 10 projenin ödülleri sahiplerini buldu.

Öğrencilerin heyecanı törene yansırken, 613 proje arasından birinci seçilen proje; iletişimini konuşarak veya vücut hareketleri ile sağlayamayan felçli bireylerin göz kırpmasıyla uyumlu gözlük tasarımı sayesinde isteklerini ifade etmesine olanak sağlayan Göz Kırp isimli Pertevniyal Lisesi'nin projesi oldu.

Şampiyon öğrenciler; Yağız Gürarlan, Mehmet Emre Çankaya, Hasan Altan Turan, Kerem Yazıcı'dan ve öğretmenleri Esra Gürbüz'den oluşan Los Pollos Hermanos takımının ödül ve madalyalarını; İstanbul İl Millî Eğitim Müdür Yardımcısı Ömer Avcı ile TOBB İGGK İcra Kurulu Başkanı Hasan Bünül birlikte verdi. Finalist 3 projeye para ödülü verilirken, ayrıca ilk 10 projenin de ticarileşmesi için destek sözü verildi.

TOBB İstanbul Genç Girişimciler Kurulu tarafından girişimci gençlere destek olmayı amaçlayan ve bu yıl ikincisi düzenlenen TOBB PROJEKTÖR projesi ödül töreni dün (13 Haziran Salı günü) İstanbul'da Atlas 1948 Sineması'nda gerçekleştirildi. Törene, İstanbul İl Millî Eğitim Müdür Yardımcısı Ömer Avcı, TOBB Proje Genel Koordinatörü Ekrem Yıldırım, TOBB İGGK İcra Kurulu Başkanı Hasan Bünül, İstanbul Sanayi Odası Yönetim Kurulu Başkan Yardımcısı Cemal Keleş, TOBB İGGK İcra Kurulu Başkan Yardımcısı Serdar Akdemir, TOBB İGGK İcra Kurulu Başkan Yardımcısı Pelin Karadeniz Kış, İTO YK Üyesi İbrahim Doğan Salman, İSO Yönetim Kurulu Üyesi Hüseyin Çetin, İSO Meclis Üyesi Ayşegül Çapan, İSO Meclis Üyesi Ömer Karadeniz, Webrazzi şirketinin kurucusu Arda Kutsal, STK temsilcileri ile liseli gençler, öğretmenleri ve aileleri katılım gösterdi.

Finalist 10 projeye yatırım sözü verildi

İstanbul'da eğitim veren resmi ve özel tüm liselere ulaşılarak hazırlık süreci yürütülen projeye toplam 613 başvuru yapıldı ve 45 kişiden oluşan değerlendirme kurulu tarafından finalist olan 50 proje belirlendi. Projelerde yer alan toplam 200 öğrenciye 'Girişimcilik Eğitimi ve Deneyim Paylaşımı' sertifikalı eğitimler verildi. Ödül töreninde dereceye giren ilk 10 projeye ticarileştirilmesi için destek olunacak. İlk 3 takımın para ödülüyle ödüllendirildiği törenin sunuculuğunu Hop Dedik Ayhan olarak tanınan ünlü radyo programcısı Ayhan Alptekin yaparken, salondaki liseli gençlerin heyecanına ortak oldu.

Ekonomi Koordinasyon Kurulu toplaniyor

Cumhurbaşkanı Yardımcısı Cevdet Yılmaz başkanlığında ekonomi koordinasyon toplantısı saat 10.00'da yapılacak. Beştepe'deki toplantıya Merkez Bankası Başkanı Hafize Gaye Erkan da kurul üyesi olmamasına rağmen davet edildi.

Cumhurbaşkanı Yardımcısı Cevdet Yılmaz başkanlığında Ekonomi Koordinasyon Kurulu toplaniyor.

Toplantıya; Hazine ve Maliye Bakanı Mehmet Şimşek, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı Vedat Işıkhan, Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı Alparslan Bayraktar, Sanayi ve Teknoloji Bakanı Mehmet Fatih Kacır, Tarım ve Orman Bakanı İbrahim Yumaklı, Ticaret Bakanı Ömer Bolat ile Strateji ve Bütçe Başkanı İbrahim Şenel katılacak.

NTV'nin haberine göre, Merkez Bankası Başkanı Hafize Gaye Erkan'ın da kurul üyesi olmamasına rağmen davet edildiği öğrenildi.

Gündem 'enflasyonla mücadele' olacak

Gündemde öncelikli başlık enflasyonla mücadele olacak. Ekonomik gelişmelerin de ele alınacağı toplantıda yeni yol haritası masaya yatırılacak. İhracatın ithalata bağımlılığının azaltılması noktasında ilgili kurumların yol haritası da konuşulacak.

Son toplantı geçen yıl 27 Aralık'ta yapılmıştı. Bu toplantı yeni dönemin ilk toplantısı olacak.

Toplantı sonrası açıklama bekleniyor.

Rasyonelleşme olmadan tahvil faizlerinde normalleşme zor

Bankalara menkul kıymet tesis yükümlülüğü getiren düzenlemelerle piyasa koşullarından negatif ayrışan tahvil faizleri, normalleşme beklentisiyle yön arayışını sürdürüyor. Regülasyonlardan önceki yüzde 25'ler seviyesinden tek haneye inen faiz oranları, son dönemde yerini sert dalgalanmaya bıraktı.

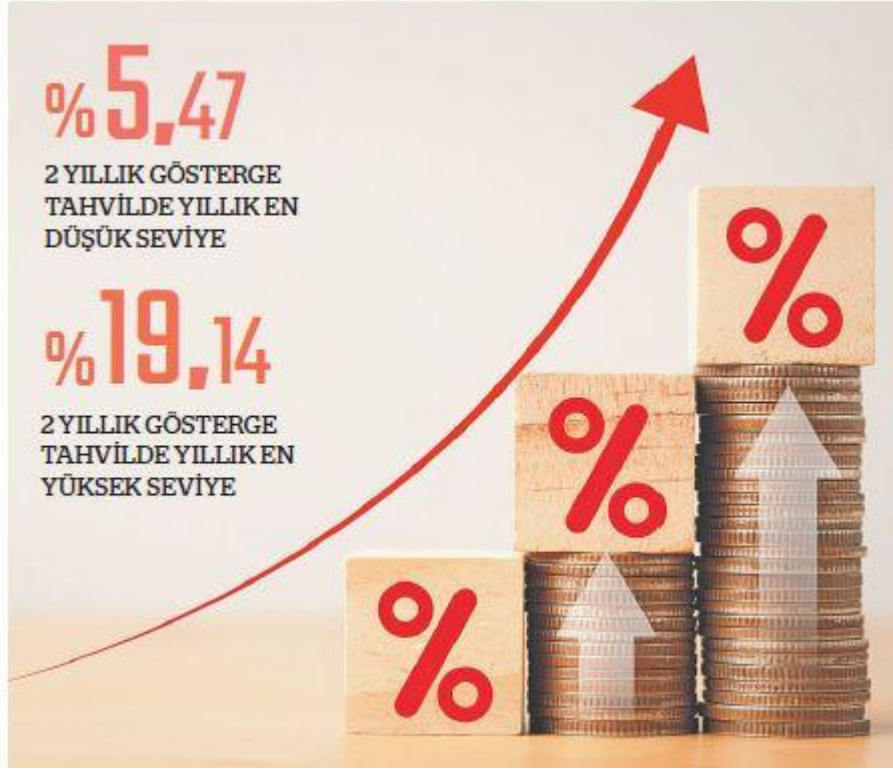
Bankacılık sektörüne getirilen zorunlu menkul kıymet alımı tahvil faizlerinde fiyatlamayı anormalleştirdi. Gösterge tahvil faizleri sert dalgalı bir seyir izlerken son haftalarda ise yükseliş eğiliminde. Uzmanlar öngörülebilir para politikası ve enflasyon olmadan normalleşmenin zor olduğunu kaydetti.

Bankacılık sektörüne sabit faizli menkul kıymet alım zorunluluğu getiren makroihtiyati tedbirlerin devreye girmesiyle birlikte gösterge tahvil faizleri fiyatlamaları piyasa koşullarından ayrıştı. Geçen yıl haziranda başlayan menkul kıymet tesisi zorunluluğu doğuran regülasyonlarla o dönem yüzde 25'lerin üzerinde olan 2, 5 ve 10 yıllık gösterge tahvil faizleri tek hanelere kadar geriledi. Bu durum Hazine'nin de borçlanma maliyetini oldukça gerilettiler. Son dönemde ise tahvil faizlerinde yön yeniden yukarı döndü. Ekonomi yönetimindeki değişiklik rasyonel politikalara geçme ihtimalini güçlendirince tahvil faizleri de çift hanelerin üzerine çıktı.

10 Haziran 2022'de yabancı para oranı ve TL dönüşüm oranına göre bankalara menkul kıymet tesis zorunluluğu getirilmeden önce 2 yıllık gösterge tahvil faizi oranı 8 Haziran 2022 itibariyle yüzde 28,11 seviyesinde bulunuyordu. İlk regülasyonun devreye girmesinin ardından gerilemeye başlayan 2 yıllık gösterge tahvil faizi

2022'nin son ayında yüzde 9,11'e kadar inerek tek haneye düştü. Yılın ilk aylarında yüzde 10 seviyelerinde kalan 2 yıllık gösterge tahvil faizi martın sonuna doğru yüzde 14,97'ye çıktı, nisanda ise yüzde 16,61 seviyesi görüldü. Ardından mayıs başında yine tek haneye gerileyen 2 yıllık gösterge tahvil faizi yüzde 7,6'ya kadar düştü.

İkinci tur sonrasında yükseliş başladı

Cumhurbaşkanlığı ilk tur seçimi öncesinde yüzde 16,92 ile yılın en yüksek seviyesine çıkan 2 yıllık gösterge tahvil faizi ikinci tur seçimleri öncesinde yüzde 8'e geriledi. İkinci tur seçimi tamamlandıktan sonra çift haneli seyrini sürdüren ve haziran boyunca yükseliş gösteren 2 yıllık gösterge tahvil faizi dün itibarıyla ise yüzde 16,88 seviyesinde bulunuyor. Bu yılsonundaki yüzde 9,11 seviyesinden 6 ay içinde yüzde 16,88'e 7.77 puanlık bir artış yaşandı. Bankalar regülasyonlar nedeniyle 5 ve daha uzun vadede sabit faizli tahvilleri alıyor. Bu yıl en düşük seviyesini yüzde 5,47 ile 16 Mayıs'ta gören 2 yıllık gösterge tahvil faizi en yüksek seviyesini ise 12 Mayıs'te yüzde 19,14 ile gördü. 2 yıllık gösterge tahvil faizinde ise konuya yakın kaynaklar çok düşük hacim ve zorunlu alıcı satıcılarla sert fiyat hareketleri olduğunu dile getiriyor.

Bankaların ihalesine de büyük ilgi gösterdiği vadeler 5 ve daha uzun vadeli tahviller oluyor. 5 yıllık gösterge tahvil faizi de 2 yıllık gösterge tahvil faizi gibi dalgalı bir seyir izledi. Regülasyonlar öncesi Haziran 2022 başında 5 yıllık gösterge tahvil faizi oranı yüzde 26,84 idi. Bankalara menkul kıymet zorunluluğu getirilmesiyle birlikte 5 yıllık gösterge tahvil faizi de düşüşe başladı. Ekim 2022'de 5 yıllık gösterge tahvil faizi yüzde 9,13'e kadar indi. Yılın son ayında yüzde 8 seviyelerinde seyreden 5 yıllık gösterge tahvil faizi bu yılın en düşük seviyesini de 9 Ocak'ta yüzde 7,6 ile gördü.

Mart ortasına kadar 5 yıllık gösterge tahvil faiz oranında tek haneli seviyeler devam etti. Ardından yeniden çift haneye gelerek yükseliş eğilimi sergilenmeye başladı.

Mayısta cumhurbaşkanlığı ilk tur seçimi sonrasında 18 Mayıs'ta yüzde 8,36'ya düşen 5 yıllık gösterge tahvil faizi dün itibariyle ise yüzde 11,39'a geldi. 5 yıllık faizde yılın en yüksek seviyesi ise 12 Mayıs'ta yüzde 19,95 ile görüldü. 5 yıllık gösterge tahvil faizinde bu yıl başındaki seviyeden 2,5 puanlık artış yaşandı. Geçen yıl hazirana göre ise tam 15,04 puanlık düşüş var.

Seçimlerin ardından yükseliş hareketi Yine bankaların ihalelerde neredeyse rekor talepte bulunduğu 10 yıllık gösterge tahvil faizi Haziran 2022'de yüzde 25,72 seviyesinde bulunuyordu. Alım zorunluluğu 10 yıllık gösterge tahvil faizinde düşüş sürecini başlattı Aralık 2022 sonunda ise tek haneye indi. Yeni yılı yüzde 8,5 seviyesindeki tek haneye karşılayan 10 yıllık gösterge tahvil faizi yüzde 10-12 seviyelerindeki seyrini nisan sonuna kadar sürdürdü. Mayıs başlamasıyla ilk tur seçimi öncesi yüzde 14,35'e çıkan 10 yıllık gösterge tahvil faizi ikinci tur seçimi öncesinde ise yüzde 9 ile yine tek haneye düştü. İki turun tamamlanması ardından yükselişe başlayan 10 yıllık gösterge tahvil faizi dün itibariyle de yüzde 18 seviyesinin üzerinde bulunuyor. 10 yıllık gösterge tahvil faizi bu yıl en düşük seviye yüzde 8,17 ile 9 Ocak'ta görülürken en yüksek ise yüzde 18,09 ile önceki gün gözlemlendi. Geçen yıl hazirana göre 7,7 puan gerileyen 10 yıllık gösterge tahvil faizi, geçen yıl sonuna göre ise 7,6 puan yukarıda bulunuyor.

Tahviller her ay yapılan ihalelerde ise faiz oranları yükselerek tamamlandı. Ocakta 9 yıllık tahvil faizi ihalesinde ortalama bileşik faiz yüzde 10,37 belirlenirken, şubatta yüzde 11,68, martta yüzde 11,9, nisanda yüzde 12,39 haziranda ise yüzde 18,09'a çıktı. 5 yıllık tahvil faizi de şubat ihalesinde ortalama bileşik faizi yüzde 9,5 olarak tamamlarken martta yüzde 11,53, mayısta yüzde 14,7'ye yükseldi.

Sabit faizli kıymetlerin aktiflere oranı sınırlı düzeyde

Merkez Bankası Finansal İstikrar Raporu'nda da bankaların kur ve faiz riskine ilişkin bölümde bankaların durumu yer aldı. Raporda, bankaların faize duyarlı TL aktiflerinin ağırlıklı ortalama vadesinin 2022 yılının ikinci çeyreğinden itibaren yukarı yönlü hareketlendiği belirtilerek şu noktalara dikkat çekildi: "Bankaların TL aktif kompozisyonunda uzun vadeli sabit getirili menkul kıymet payındaki artış kısmen değişken faizli krediler ile dengelenirken, TL aktiflerin ortalama vadesinde sınırlı yükseliş görülmüştür. Faize duyarlı TL yükümlülüklerin ortalama vadesi ise bir süredir 5- 6 ay arasında yatay bir seyir izlemektedir. Bankaların sabit getirili ve uzun vadeli menkul kıymetlere olan talebi artarken; kısa vadeli ve değişken faizli kredi eğilimi devam etmektedir. Bankalar faize duyarlı aktif ve pasifler arasındaki vade uyumsuzluğunu varlık kompozisyonunda değişken faizli ürünlerin payını artırarak ve sabit faizli kredilerin vadelerini kısaltarak yönetmektedirler. 2022 yılının ikinci yarısından itibaren Liralaşma stratejisi kapsamında devreye alınan makroihtiyati düzenlemeler sonrasında banka portföylerinde TL sabit getirili menkul kıymet ihtiyacı

artarken bu gelişmenin bir yansıması olarak TL değişken faizli menkul kıymetlerin payı azalmaya başlamıştır. Banka aktif erinde sabit faizli menkul değerlerin ortalama vadesi uzarken, sabit faizli kredilerin vadesindeki gerileme aktif erin ortalama vadesindeki artışı önemli ölçüde dengelemiştir. TL menkul kıymetlerin ve sabit faizli TL menkul kıymetlerin sektörün aktiflerine oranı sınırlı düzeydedir.”

Öngörülebilir para politikası ve enflasyon oranı

Deniz Yatırım Yatırım Strateji ve Araştırma Bölümü Müdürü Orkun Gödek “Bankaların bilançolarında regülasyon kaynaklı bulundurdıkları tahvil stoku artmakla birlikte rahatsız edici yüksek seviyelerde değil. Bu kısım kısa vade için önemli. Elbette olası yükselişin etkisi olur ama yönetilmez değil. Uç faiz artırımını ve ikincil piyasaya etkileri senaryosunda ise Bakanlık tarafından değişim dahil olasılıklar değerlendirilir. Ancak, henüz orada olduğumuz kanaatinde değilim” dedi. Konuya yakın kaynaklar tahvil faizlerinin yatay kalmasını sağlayacak bir neden olmadığını belirtirken yüzde 8’in de yüzde 12’nin de yüzde 18’in de yanlış fi yat olduğuna işaret etti. Uzmanlara göre regülasyonların yanı sıra ne zaman ki para politikası ve enflasyon öngörülebilir bir yere gelir o zaman tahvil faizlerinde de doğru fiyatlama görülebilir.

TÜFE’ye endeksli tahvillerde negatif getiri sıfıra dayandı

Hazine ve Maliye Bakanlığı’nın mayısta yaptığı 10 yıl vadeli TÜFE’ye endeksli tahvilin yeniden ihraç ihalesinde negatif reel bileşik faiz yüzde 0,07 oldu. Nisandaki ihalede negatif reel bileşik faiz yüzde 1,76, şubat ihalesinde ise yüzde 4,94 seviyesindeydi. Hazine iç borçlanma stratejisine göre 20 Haziran’da 10 yıl vadeli TÜFE’ye endeksli devlet tahvilinin yeniden ihraç ihalesi düzenlenecek. Bu ihalede talep seviyesine göre negatif reel faiz dönemi sona erebilir. Haziranda Hazine, toplam 57 milyar TL’lik iç borç servisine karşılık toplam 50 milyar TL’lik iç borçlanma yapmayı planlıyor. Temmuz ayında toplam 123,3 milyar TL’lik iç borç servisine karşılık toplam 80 milyar TL’lik iç borçlanma planlanırken ağustosta toplam 130,9 milyar TL’lik iç borç servisine karşılık toplam 85 milyar TL’lik iç borçlanma öngörüldü.

Fed 15 ay sonra faizi pas geçti

Fed, piyasa beklentileri dahilinde faize dokunmayarak yüzde 5-5,25 aralığında sabit bıraktı. Fed böylelikle, 15 ay içinde 10 faiz artırımına gittikten sonra ilk kez faizi pas geçmiş oldu. Ancak, Banka yıl sonuna kadar faiz artırımlarına devam etme eğiliminde olduğunun işaretini verdi.

ABD Merkez Bankası (Fed), haziran ayı faiz kararını açıkladı. Buna göre banka, beklentiler dahilinde faize dokunmayarak yüzde 5-5,25 aralığında sabit bıraktı. Fed böylelikle, 15 ay içinde 10 faiz artırımına gittikten sonra ilk kez faizi pas geçmiş oldu.

Fed kararı sonrası, para piyasalarında 2023'te faiz indirimi olasılığı fiyatlamalardan çıkarken; banka medyan politika faizi tahminini 2023 için yüzde 5,1'den yüzde 5,6'ya yükseltti.

Piyasaların ilk tepkisi ne oldu?

Fed'in kritik faiz kararı sonrası borsalarda satışlar hızlandı. Altının ons fiyatı ilk tepki olarak, 1953 dolardan 1943 dolara geriledi. Sarı maden, saat 22.07 itibarıyla yüzde 0,36 yükselişle 1950 dolarda işlem görüyor.

ABD 10 yıllık tahvil faizi yüzde 3,77 seviyesinden yüzde 3,84'e yükseldi. ABD 2 yıllık tahvil faizi ise, yüzde 4,62'den yüzde 4,78 seviyesine çıktı.

Dolar endeksi ise, şu sıralarda yüzde 0,15 düşüşle 103,20 seviyesinde bulunuyor.

Karar metninde yer alan ifadelerden öne çıkanlar şöyle:

15.06.2023

Hedef faiz aralığının bu toplantıda sabit tutmak ek bilgileri ve para politikasının etkilerini değerlendirme imkanı verecek

Enflasyon yüksek seyretmeye devam ediyor, Komite enflasyon risklerine karşı yüksek şekilde hassas

Komite, enflasyonu yüzde 2 hedefine döndürmeye güçlü şekilde bağlı

Hane halkları ve işletmeler için sıkı kredi şartlarının ekonomik aktivite, istihdam ve enflasyon üzerinde baskı yaratması büyük olasılık, ancak etkilerin büyüklüğü belirsiz olmaya devam ediyor

Ekonomiye ilişkin beklentiler de yayımladı:

2023 yılı GSYH beklentisi %1,0 (Önceki %0,4)

2024 yılı GSYH beklentisi %1,1 (Önceki %1,2)

2025 yılı GSYH beklentisi %1,8 (Önceki %1,9)

Uzun dönem GSYH beklentisi %, (Önceki %1,8)

2023 yılı PCE beklentisi %3,2 (Önceki %3,3)

2024 yılı PCE beklentisi %2,5 (Önceki %2,5)

2025 yılı PCE beklentisi %2,1 (Önceki %2,1)

Uzun dönem PCE beklentisi %2,0 (Önceki %2,0)

2023 yılı çekirdek PCE beklentisi %3,9 (Önceki %3,6)

2024 yılı çekirdek PCE beklentisi %2,6 (Önceki %2,6)

2025 yılı çekirdek PCE beklentisi %2,2 (Önceki %2,1)

Medyan politika faizi tahminini 2024 için %4,3'ten %4,6'ya yükseltti

Medyan politika faizi tahminini 2025 için %3,1'den %3,4'e yükseltti

Uzun vadeli medyan politika faizi beklentisini %2,5'te korudu

Faiz adımını kabullendik

Ekonomide rasyonalite rotasına dönüş mesajları sonrası dikkatler en kritik başlık olan faize çevrildi. Bu alanda izlenen politikalarda nasıl bir esneklik sağlanacağına dönük belirsizlik endişe yaratırken Cumhurbaşkanı dikkat çeken ifadeler kullandı: Hazine Bakanımızın adımlarını MB ile birlikte atmasını kabullendik.

ASGARİ ÜCRETE İŞÇİYİ EZDİRMEYECEĞİZ

Asgari ücrette pazarlık sürerken Erdoğan “İşçimizi enflasyona ezdirmeyeceğiz. Elimizden gelen gayreti göstereceğiz, işçimiz rahat olsun” dedi.

KILIÇDAROĞLU GEMİYİ ÇOK KÖTÜ ÇARPTI

(CHP) Ben AK Parti'nin kaptanıyım. Orada kaptan yapacağını yapıp gemiyi bordasından çok kötü çarptı. Biz seçimi başarılı şekilde tamamladık. Onlarda ise ortada masa kalmadı zaten, iyice dağıldı.

ENFLASYONU GEÇMİŞTEKİ GİBİ BİRLİKTE DÜŞÜRECEĞİZ

Kimse 'Faiz politikalarında ciddi değişime mi gidiliyor' yanılığısına düşmesin. Ben aynıyım ama tek haneli enflasyonda kararlıyız. Başbakanlığımızda bunu birlikte yaptık, şimdi de yine birlikte yapmalıyız.

İSVEÇ GEREKENİ YAPMIYOR BİZ CUDİ'YE YASAYLA MI GİRDİK

(İsveç'in NATO üyeliği) İsveç'te kolluk teröristlerin önünü kesmiyor. Biz Cudi'de, Gabar'da inlerine yasayla mı girdik? NATO'nun terörle mücadele ayağı hallolmadıktan sonra kalkıp el bebek gül bebek diyemeyiz.

ATİNA BOL BOL SİLAH ALIYOR NEREDE KULLANACAK?

(Yunanistan) Miçotakis'le NATO zirvesinde görüşmekten çekinmeyiz. ABD size bol bol silah veriyor. Bu silahlanmayla nereye varacaksınız? Bunları konuşuruz. Biz düşman çoğaltmak için değil azaltmak için varız.

Cumhurbaşkanı Erdoğan, Hazine ve Maliye Bakanı Mehmet Şimşek'in "Rasyonel zemine döneceğiz" açıklamasının ardından tartışılan ekonomi politikalarına ilişkin, "Hazine ve Maliye Bakanımızın adımlarını süratle, rahatlıkla Merkez Bankası'yla atmasını kabullendik. Enflasyonu tek haneye düşürme kararlılığımızı bildirdik" diyerek faiz artışının sinyalini verdi. Erdoğan, KKTC ve Azerbaycan ziyaretlerinin ardından uçakta konuştu. Dış politika ve iç politikadaki başlıklarla ekonomiye değinen Erdoğan, şunları kaydetti.

İRAN'A SİTEM

"Zengezur Koridoru Ermenistan ile ilgili bir sorun değil. İran ile ilgili bir sorun. Halkının kahir ekseriyeti Müslüman olan iki ülke. Burada İran'ın böyle bir tavır içerisinde olması gerek Azerbaycan'ı gerekse bizi üzüyor. Aslında onları da üzmesi lazım. Bir de burada vagon başına alınan ücretler filan da ne yazık ki çok çok yüksek. Temenni ederim ki bu sıkıntıyı da kısa zamanda aşarız. Buna olumlu yaklaşmış olsalar bugün gerek kara yolu gerek demir yoluyla burada Türkiye-Azerbaycan-İran birbiriyle bütünleşmiş olur ve belki de Pekin-Londra hattı da açılmış olur."

İSVEÇ'E ONAY YOK

"İsveç'in beklentileri, bizim bu beklentilere uyacağımız anlamına gelmez. Bizim bu beklentilere uymamız için, her şeyden önce İsveç'in üzerine düşen görevi yerine getirmesi lazım. (Stoltenberg ile görüşme) Kendisine söylediğimiz şey şu oldu; eğer bizim İsveç'in beklentilerine illa cevap vermemizi bekliyorsanız, her şeyden önce İsveç bu terör örgütünün yaptıklarını bir defa yok etmesi lazım. Bunları bize Stoltenberg ifade ederken, tam o esnada maalesef yine İsveç'te teröristler caddelerde gösteri yapıyorlardı. Daha sonra bizim İbrahim Bey o görüntüleri de muhatabına gönderdi 'Stoltenberg ile şu anda Cumhurbaşkanı'mız görüşme yapıyor fakat teröristler yine İsveç'te gösteriler yapıyor' dedi. Bunun neresinden tutacağız, neresinden ele alacağız ki Vilnius'ta 'Tamam, hakikaten siz bu işi yoluna koydunuz ve bu teröristlere caddelerde gösteri yapma imkanı vermediniz. Dolayısıyla biz de iyi niyetle buna yaklaşalım' diyelim. Şimdi biz bu tablo içerisinde bu işe olumlu yaklaşamayız. Bunu halletmedikten sonra Vilnius'ta filan biz kalkıp da el bebek gül bebek diyemeyiz. Başdanışmanım, Büyükelçi Akif Çağatay Kılıç İsveç, Finlandiya, NATO heyetiyle Daimi Ortak Mekanizmanın dördüncü toplantısını yapacak. Onlara da şimdiden bu mesajı verecek; 'Yani Cumhurbaşkanı'mızın kanaati budur, kesinlikle Vilnius'ta çok daha farklı bir şey beklemeyin.'"

ATİNA'YA SİLAHLANMA TEPKİSİ

"Bizim seçimden sonra Miçotakis aradı, tebrik etti. Böyle bir süreç oldu. Dolayısıyla şu anda Vilnius'ta böyle bir şey olması halinde biz görüşmekten çekinmeyiz. İki

komşu ülkeyiz. Yeter ki zaman zaman ileri geri verilen mesajlar olmadıktan sonra, biz düşmanlıkları çoğaltmanın değil, azaltmanın peşindeyiz. Dolayısıyla onunla da orada bunları konuşuruz. Tabii burada bir şey var. Söyleyeceğimiz şeyler belli. Nedir o? ‘Sayın Başbakan, bu silahlanmayı bırakın artık. Yani bu silahlanmayla nereye varacaksınız? Durmadan Amerika size bol bol silah veriyor. Bedava verdiği için mi alıyorsunuz, yoksa para pul istemiyor da böyle mi alıyorsunuz?’ Herhalde bunları bir konuşuruz. Şunu da bilin ki biz düşmanlarımızı çoğaltmak için değil, azaltmak için varız. Türkiye budur, Erdoğan budur.”

EKONOMİ POLİTİKALARI

“Her dönemde olduğu gibi bu dönemde de şüphesiz ki ekonomi her zamanki o güçlendirme beklentisini yine aynen devam ettiriyor. Finans sektöründe kaynak arayışlarını devam ettiriyoruz, devam ettireceğiz. Bizim bankalar noktasında sıkıntımız yok. Fakat bütün mesele şimdi finans yönetimini daha güçlü hale getirelim ve finans yönetimini güçlü hale getirmek suretiyle bir defa enflasyondaki düşüşü de daha aşağı indirelim. Bazı arkadaşlar ‘Cumhurbaşkanı faiz politikalarında ciddi bir değişime mi gidiyor’ gibi bir yanılığın içine düşmesin. Ben burada aynıyım. Ama Hazine ve Maliye Bakanı’mızın şu andaki düşüncesi noktasında, biz tabii kendisine burada atacağı adımları süratle, rahatlıkla Merkez Bankası ile atmasını kabullendik, hayırlı olsun dedik ve bu şekilde de enflasyonu tek haneye düşürmekteki kararlılığımızı da bildirdik. İşçiyi enflasyona ezdirmeyeceğiz. Asgari ücrette de elimizden gelen gayreti göstereceğiz. İşçimiz bu noktada rahat olsun, huzurlu olsun. Şu anda çalışmalar yapılıyor, bir an önce de inşallah kararı vereceğiz. Memur maaşlarına ilişkin adım da zaten temmuz ayındaki görüşmelerde atılacak.”

CHP’DEKİ TARTIŞMALAR

“O partinin ne kaptanıyım ne güverte lostromosuyum. Ben AK Parti’nin kaptanıyım, bana AK Parti’yi sorun. Onu da Kılıçdaroğlu’nu yakaladığınızda ona sorun. Onlarda kaptan ne yaptıysa yaptı zaten, gemi şu anda bordasından çok kötü çarptı. Kiminle yarışıyor, kiminle ne yapıyor, bizi hiç ilgilendirmez. Biz şu anda seçimi elhamdülillah başarılı bir şekilde tamamladık, bitirdik. Onlarda ise altılı masa, dokuzlu masa, on birli masa; ortada masa kalmadı zaten, dağıldı iyice. Şimdi bunu bana sorarsan bu olmaz. Milletim en güzel kararı verdi.”

‘Yüksek faize hâlâ karşıyım ama bu kez artıracamız’

Alaattin AKTAŞ

15 Haziran 2023 Perşembe

Mehmet Şimşek’in Hazine ve Maliye Bakanlığı görevini kabul etmesi ve Merkez Bankası Başkanının değişmesiyle birlikte para politikasında köklü değişikliğe gidileceği, daha doğrusu tam bir U dönüşü yapılacağı zaten belliydi. Herkesin “**Faiz artırılır mı, artırılmaz mı**” aşamasından “**Faiz ne kadar artırılır**” aşamasına geçtiği bir dönem yaşıyorduk zaten. Faiz artışına ilişkin bu gerçeği Cumhurbaşkanı Erdoğan dün bir anlamda resmen açıkladı.

Ama Cumhurbaşkanı Erdoğan bunu söylerken faiz konusundaki görüşünü değiştirmedini vurgulamayı da ihmal etmiyor; sanki örtülü biçimde, faizin bir süreliğine yüksek olacağını söylüyordu.

Erdoğan, KKTC ve Azerbaycan ziyaretleri sonrasında Türkiye’ye dönüşte uçakta yaptığı açıklamada faiz konusunda şunları söyledi:

“Bazı arkadaşlar ‘Cumhurbaşkanı faiz politikalarında ciddi bir değişime mi gidiyor’ yanılığının içine düşmesin. Ama Hazine ve Maliye Bakanımızın şu andaki düşüncesi noktasında kendisine burada atacağı adımları süratle, rahatlıkla Merkez Bankası ile atmasını kabullendik, hayırlı olsun dedik ve bu şekilde de enflasyonu tek haneye düşürmekteki kararlılığımızı da bildirdik.”

Türkiye’yi ve Türk siyasetini bilmeyen biri “**N’oluyor şimdi, faiz artıyor mu, artmıyor mu**” diye sorabilir. Ama Türk halkı olarak bizlerin satır aralarını okuyabilme gibi bir meziyetimiz var.

Erdoğan’ın söylediği açık: “**Ben faize hala karşıyım karşı olmaya ama bu aşamada başka çare kalmadı ve faiz artırımına gideceğiz...**”

Erdoğan nasıl ikna oldu?

Mehmet Şimşek'in uzun süren uğraşlardan ve defalarca davet edildikten sonra sonra kabinede görev almayı kabul etmesi, zaten ısrarla dile getirdiği dönüşümlerin yapılması konusunda Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın ikna olduğunu gösteriyordu. Bu konudaki detaylar geçtiğimiz günlerde Middle East Eye adlı internet sitesinde yer aldı.

Öyle ki Erdoğan'ı faiz konusunda ikna edebilmek için aile fertlerinden devreye girenler bile olmuştu.

Sonrası malum... Mehmet Şimşek kendisine bir hareket alanı sağlanacağını gördü, bazı şeyleri değiştirebileceğine kanaat getirdi ve görevi kabul etti.

İşte Cumhurbaşkanı Erdoğan da uçakta yaptığı açıklamada her ne kadar hala faize karşı olduğunu dile getirmişse de bir faiz artışının başlayacağını resmen ilan etmiş oldu.

Akıllara hemen daha seçim öncesi söylenen "**Faiz artırılmayacak**" söylemleri, yine sürekli tekrarlanan "**Nas**" gelecektir. Gelsin!

Merhum Demirel'i anmamak olmaz: "**Dün dündür, bugün bugündür!**"

Daha geri gidenler 2021'in eylülünde başlatılan faiz indirimi ve tırmanan kur, tırmanan enflasyon, tırmanan yoksulluk gibi sorunları da hatırlayacaktır. O zamanki kararın hata olmadığını ve bilinçli bir tercih sonucu o düzenlemelerin yapıldığını, bu sayede ekonomide çarkların iyi kötü dönmesinin sağlanıp Mayıs seçimlerinin kazanıldığını unutmamak gerekir.

Para politikası kökten değişirken muhalefet ne yapıyor?

Son dönemde olan biten bana biraz ABD siyasetini hatırlatıyor.

ABD'de seçim öncesi başkan adayları ortaya çıkar, biri kazanır, diğeri ise bizdeki gibi bir parti yapılanması söz olmadığı için adeta unutulur gider. ABD'de klasik anlamda bir muhalefet de yoktur zaten. Örneğin hiç "**Cumhuriyetçi lider falanca Başkan Joe Biden'a şunları şunları söyledi**" gibi bir cümle duymazsınız. Bunu söyleyecek bir lider yoktur ki... Ama orada çok güçlü bir medya ve sivil toplum kuruluşu muhalefeti bulunmaktadır.

Mayıs seçimlerinden sonra biz de adeta ABD gibi olduk. Muhalefet neredeyse yok! Var da yok, kendi derdine düşmüş durumda çünkü.

AKP iktidarı ekonomi politikasında çok radikal bir dönüşüme imza atmak, neredeyse iki yıldır büyük bir ekonomik yıkıma yol açmış para politikasını değiştirmek üzere, bu konuda muhalefetten kayda değer tek bir görüş bile duymadık. Arada beylik ve boş laflar ediliyor, o kadar.

15.06.2023

Faiz 2020'nin kasımından 2021'in martına kadar artırılmış, aynı yıl eylüle kadar yatay gidilmiş, eylülde faiz indirimi başlamış ve ekonominin tüm temel göstergeleri bozulmuş, 2022'de yine bir süre yatay seyir, ardından bu kez ağustosta yeniden bir indirim furyası ve bu yıl şubatta bile indirim yapılmış...

Bu dönemde de sürekli olarak düşük faizin yararından, faiz düşünce enflasyonun da düşeceğiinden dem vurulmuş, yıllık enflasyon oranında dört işlem bilen herkesin hesaplayabileceği şekilde baz etkisine dayalı bir düşüş olmuş ama bu da aşağı çekilen faizin nimeti olarak pazarlanmış...

Peki bütün bunlar muhalefet tarafından vatandaşa izah edilebilmiş mi? Kocaman bir hayır!

Şimdi de neredeyse son iki yıldaki uygulamanın tersi yapılıyor.

Muhalefet kendi içinde sorunları hallederse, ondan da önce seçimi niye kaybettiği (aslında kaybetmiş de sayılmıyor ya, neyse) sorusuna yanıt bulursa eminim son politika değişikliğine de eğilecektir.

Dört ayda 132 bin yeni milyoner

Naki BAKIR

15 Haziran 2023 Perşembe

Bankalardaki 1 milyon TL ve üzerindeki mevduat hesapları ilk dört ayda 132 bin 683 artarak 982 bin 573'e ulaştı. Milyoner hesap sayısındaki artış; enflasyon ve kurdaki yükselişe bağlı TL'nin değer yitirmesi, mevduata uygulanan yüksek faiz, finansal varlık fiyatlarındaki yükseliş gibi faktörlerden kaynaklanıyor.

Dövizdeki yükseliş ve enflasyona bağlı olarak ulusal paranın alım gücündeki hızlı aşınma nedeniyle yeni 500 TL ve 1.000 TL'lik banknotların tedavüle çıkması beklenirken, ülkedeki milyoner sayısı da hızla artmaya devam ediyor.

Türk bankacılık sistemindeki TL mevduat, döviz tevdiat hesabı ve kıymetli maden depo hesaplarının toplamından oluşan mevduat ve katılım hesaplarının toplam hacmi içinde 1 milyon TL ve daha yüksek tutardaki hesapların sayısı nisan ayında 36 bin 301 artarak 982 bin 573'e ulaştı. Milyoner hesapların sayısı yılın başından bu yana 132 bin 683, son bir yılda ise 382 bin 455 arttı.

1 milyon TL'nin üzerindeki ve toplam mevduatın mudilere göre dağılımı (Milyar TL)						
	Nisan 2022		Aralık 2022		Nisan 2023	
	1 Milyon TL+	Toplam	1 Milyon TL+	Toplam	1 Milyon TL+	Toplam
YURT İÇİ YERLEŞİK	3.651,6	5.763,5	5.723,4	8.253,7	6.753,3	9.645,8
Gerçek kişiler	1.545,3	3.424,8	2.293,9	4.530,3	2.837,7	5.406,3
Resmi kurumlar	160,8	165,5	399,8	405,0	536,9	542,2
Şirketler	1.945,5	2.173,2	3.029,7	3.318,4	3.378,7	3.697,3
Mudi sayısı*	545.477	138.628.590	760.982	150.269.695	876.871	155.484.754
YURT DIŞI YERLEŞİK	244,6	367,4	450,8	607,4	524,6	703,5
Gerçek kişiler	174,8	295,1	325,1	478,7	394,2	569,7
Şirketler	69,9	72,2	125,6	128,7	130,3	133,8
Mudi sayısı*	54.641	1.862.311	88.908,0	2.161.295,0	105.702,0	2.407.524,0
TOPLAM MEVDUAT	3.896,2	6.130,9	6.174,2	8.861,0	7.277,9	10.349,3
Gerçek kişiler	1.720,0	3.720,0	2.619,0	5.008,9	3.231,9	5.976,0
Resmi kurumlar	160,8	165,5	399,8	405,0	536,9	542,2
Şirketler	2.015,4	2.245,4	3.155,3	3.447,1	3.509,1	3.831,1
Mudi sayısı*	600.118	140.490.901	849.890	152.430.990	982.573	157.892.278

*Hesap bazında olduğu için mudi sayısı mükerrerlik içerir.

Nisan sonu itibariyle Türk bankacılık sistemindeki tüm mevduat ve katılım hesaplarının sayısı 157 milyon 892 bin 278 olurken, tutarı 1 milyon TL ve üzerinde olan hesaplar toplam sayısının yüzde 0,6'sını oluşturdu. Aynı tarih 10 trilyon 349,3 milyar lira olan toplam mevduatın ise 7 trilyon 277,9 milyar lira ile yüzde 70,3'ünü 1 milyon TL ve üzeri hesaplar oluşturdu. Söz konusu hesaplar bir yıl önce bankalardaki tüm mevduat hesaplarının sayı olarak yüzde 0,4'ünü, tutar olarak da yüzde 63,6'sını oluşturuyordu.

Son bir yılda bankalardaki toplam mevduat hesabı sayısı yüzde 12,4 artarken, 1 milyon lira ve daha yüksek tutarlı hesap sayısındaki artış ise yüzde 63,7 oldu. Toplam mevduat hacminin yüzde 68,8 genişlediği bu dönemde, 1 milyon TL ve daha yüksek tutarlı hesapların toplam tutarı yüzde 86,8 büyüdü.

Hesap büyüklüğüne göre mevduatın dağılımı (Nisan 2023; Milyar TL ve adet)						
	Yurt içi yerleşikler		Yurt dışı yerleşikler		Toplam	
	Tutar	Hesap sayısı	Tutar	Hesap sayısı	Tutar	Hesap sayısı
10 Bin TL'ye kadar	121,4	144.388.172	3,4	1.969.049	124,8	146.357.221
10 Bin-50 Bin TL	348,9	13.210.996	13,0	464.372	362,0	13.675.368
50 Bin-250 Bin TL	985,4	8.094.046	48,0	372.006	1.033,4	8.466.052
250 Bin -1 Milyon TL	1.436,8	2.896.317	114,5	214.693	1.551,3	3.111.010
1 Milyon TL üzeri	6.753,3	876.871	524,6	105.702	7.277,9	982.573
TOPLAM	9.645,8	155.484.754	703,5	2.407.524	10.349,3	157.892.278

Nisan sonu itibariyle "milyonluk" hesapların 576 bin 871'i Türkiye'de yerleşiklere ait bulunuyor. Bu hesaplardaki tutar, 6 trilyon 753,3 milyar lira ile aynı tarihte 9 trilyon 645,8 milyar lira olan toplam yurt içi mevduatın yüzde 70,3'ünü; yine bu tarih itibarıyla bankalardaki toplam mevduatın ise yüzde 65,3'ünü oluşturuyor.

Yurt içi yerleşiklere ait 1 milyon TL ve üzeri hesaplardaki mevduatın 2 trilyon 837,7 milyarını gerçek kişilere, 536,9 milyarını resmi kuruluşlara, 3 trilyon 378,7 milyar liralık bölümü ise ticari ve diğer kuruluşlara ait. 1 milyon TL ve üzerindeki hesapların nisan sonu itibarıyla 105 bin 702'si ise yurt dışında yerleşiklere ait. Söz konusu hesaplarda toplam mevduat 524,6 milyar lira bulunuyor. Bu da yurt dışı yerleşiklere ait toplam mevduatın yüzde 74,6'sını oluşturuyor.

Yurt dışında yerleşiklere ait 1 milyon ve üstü hesaplardaki paranın 394,2 milyarının sahibi gerçek kişiler, 130,3 milyarının sahibi ise ticari ve diğer kuruluşlar. Öte yandan nisan sonu itibarıyla toplam mevduat/katılım hesaplarının 146 milyon 357 bin 221 adetle yüzde 92,7'sini, sadece 10 bin liraya kadar tutarlı hesaplar oluşturuyor. Bu hesaplardaki para ise 124,8 milyar lira ile toplam mevduat hacminin sadece yüzde 1,2'si düzeyinde.

Bu arada 10 bin-50 bin lira arası büyüklükteki hesaplar sayıca tüm hesapların yüzde 8,7'sini, buna karşılık toplam mevduat hacminin yüzde 3,5'ini oluşturuyor. 50 bin-250

15.06.2023

bin TL arası hesaplar ise tüm hesapların yüzde 5,4'ünü oluştururken, toplam mevduat hacminde yüzde 10 paya sahip. 250 bin-1 milyon TL arası hesaplar toplam hesap sayısının yüzde 2'sini, mevduat hacminin ise yüzde 15'ini oluşturuyor.

Milyoner sayısı neden artıyor?

Bankalardaki milyoner hesap sayısındaki artışa etki eden başlıca faktörler olarak, pandemide başlayan ve son seçim öncesi de devam eden parasal genişleme ve kurdaki yükselişe bağlı olarak yüksek enflasyonist ortamın oluşması, bunun sonucunda TL'nin değer yitirmesi, öte yandan faizler baskılanmaya çalışılırken mevduat faizlerinde yaşanan yükseliş, finansal varlık fiyatlarındaki artışlar sayılıyor. Milyoner sayısındaki artışın üretimden çok finansal varlıkların fiyatındaki artışlardan ve gayrimenkul rantlarından kaynaklandığına işaret ediliyor.

15.06.2023

Türkiye yeniden yabancıların radarına girdi

Ufuk KORCAN **PARANIN ROTASI** ufuk.korcan@dunya.com

15 Haziran 2023 Perşembe

Ekonomi yönetimindeki değişiklik sonrası piyasalarda oluşan olumlu hava yerini beklemeye bıraktı. Bakan Şimşek'in Cuma günü bankacılarla yapacağı toplantı izlenecek. Uzun zamandır Türkiye'den uzak kalan yabancı kurumlar da peş peşe Türkiye ile ilgili raporlar yayınlıyor.

Seçimler sonrası ekonomi yönetiminde yapılan değişiklikler ile verilen mesajların olumlu algılanmasının özellikle Borsa İstanbul'da yarattığı olumlu hava şimdilik yerini beklemeye bıraktı.

Cumhurbaşkanlığı seçimlerinde ikinci tura 4 bin 580 puandan giren BIST 100 Endeksi, pazartesi günü 5 bin 730 puana kadar çıktı.

Söz konusu sürede endekste yaşanan artış yüzde 25'e ulaştı. Yaşanan bu hızlı toparlanmanın ardından gelen kar satışları endeks dün 5 bin 322 puana kadar geriledi. Hazine ve Maliye Bakanlığı'na Mehmet Şimşek'in Merkez Bankası Başkanlığına da Hafize Gaye Erkan'ın getirilmesiyle piyasalar şimdi de atılacak adımlara kitlemiş durumda.

Yeni yönetime destek mesajı

Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın Bakü ziyareti esnasında gazetecilere yaptığı "Ama Hazine ve Maliye Bakanımızın şu andaki düşüncesi noktasında, biz tabii kendisine burada atacağı adımları süratle, rahatlıkla Merkez Bankası'yla beraber atmasını kabullendik" şeklindeki açıklaması piyasa oyuncuları tarafından "faiz artırımının önü açıldı" şeklinde yorumlandı. Bakan Şimşek'in Cuma günü banka genel müdürleriyle yapacağı toplantıya yönelik olumlu beklentilerin etkisiyle dün bankacılık hisselerinde alımların yoğunlaştığı gözlemlendi.

Yabancı raporları geliyor

Yabancılar son yıllarda hisse ve tahvilde satıcı (milyon \$)		
Tarih	Net hisse portföy değişimi	Net tahvil portföy değişimi
2021	-1.364	973
2022	-4.035	-2.166
06-01-2023	-352	-55
20-01-2023	-335	2
24-02-2023	-261	13
03-03-2023	137	69
17-03-2023	-211	-26
24-03-2023	-113	25
14-04-2023	179	-6
28-04-2023	-178	11
12-05-2023	-135	-36
26-05-2023	-379	2
02-06-2023	-52	15
2023 TOPLAM	-1.600	-27

Yeni ekonomi yönetimiyle özellikle para politikasında sadeleşmeye gidileceği beklentisi yerli yatırımcılar kadar uzun zamandır Türkiye'ye 'uzak' duran yabancı yatırımcıların da ilgisini çekmeye başladı. Yabancı kurumlar yeniden Türkiye ile ilgili raporlar açıklarken yorumlar şu aşamada 22 Haziran'da yapılacak Para Politikası Kurulu (PPK) toplantısında alınacak faiz kararında yoğunlaşıyor.

Goldman Sachs, politika faizi olan repo faizinin tekrar yön belirleyici bir seviyeye yükselmesine izin verileceği tahmininde bulundu. ABD'li JP Morgan ise 22 Haziran'da politika faizinin yüzde 25'e yükseltilebileceğini öngördü. Societe Generale'ın tahmini

ilk aşamada politika faizinin yüzde 15'e ardından temmuz ve ağustos aylarında 500'er baz puan artırımlar gerçekleştirilmesi yönünde.

İlk giriş tahvile olur

Bank of America ise faiz artışı, döviz alım kısıtlamaları ve müdahalelerin kaldırılması halinde TL'de alımı ya da 10 yıl vadeli yerel tahvillerde alım yapmayı değerlendirebileceklerini açıkladı. Yani ekonomide atılacak adımlara bağlı olarak yabancı yatırımcılar yeniden Türkiye'ye yönelebilir. Ancak yabancıların alımlarını ilk olarak tahvil piyasasında görebiliriz. İstikrarın yakalanmasına bağlı olarak yabancıların hisse senetlerinde de alıma geçebileceği söyleniyor.

BIST 100 Endeksi'nde 5.572 puan geçilmeli

Haftalık grafikte 5 bin 700 puan üzerinde tutunamayan BIST 100 Endeksi için bu seviye kritik. Zira bu noktadan başlayan bir düşüş trendi vardı. Trendin kırıldığıнын teyidi 5 bin 700 – 5 bin 720 puan bandının aşılmasıyla alınabilir. Şu ana kadar bu gerçekleşmedi. Endeks kısa vadede en azından 5 bin 572 puan seviyesinin üzerine çıkmaya çalışacak.

Bunda başarılı olması tekrar 5 bin 700 – 5 bin 720 bandının hedeflenmesini sağlayabilir. Ancak şu an fiyatlar 5 bin 572 puan seviyesinin altında oluşuyor. Fiyatların bu noktanın altında kalması yukarıda bahsettiğimiz düşüş trendinin yeniden test edilmesine neden olabilir. Böyle bir senaryoda ise ilk aşamada 5 bin 210 – 5 bin 220 bandına doğru bir geri çekilme riskini masada tutmak gerekiyor.

Abdulkadir Selvi

İmamoğlu: 'Çekilin' Kılıçdaroğlu: 'Çekilmem'

Cumhurbaşkanı Erdoğan, gemi kaptanı olan Ahmet Kaptan'ın oğlu.

O nedenle gemi literatürünü iyi biliyor. Kılıçdaroğlu'nun, "Kaptan olarak gemiyi limana sağlam götüreceğimi herkes bilsin" sözlerine, "Gemi şu anda bordasından çok kötü çarptı" diye karşılık verdi. Geminin bordası tam ortası, kenarı demek. Bir gemi tam ortasından hasar alırsa denizin ortasında işi zor demektir.

Kemal Kaptan'ın CHP gemisi de seçimlerde ağır hasar aldı. Kılıçdaroğlu hem cumhurbaşkanlığı seçimini hem de milletvekili seçimini kaybetti. Geçen dönem CHP'nin Meclis'te 146 milletvekili vardı. Şimdi sayı 130 milletvekiline düştü.

CHP'YE GÜVEN

İktidara geliyoruz diye girilen seçimde çifte başarısızlık yaşandı. Kılıçdaroğlu şimdi ağır yaralı olan gemiyi, fırtınalı denizde limana yaklaştırmaya çalışıyor.

Ben Kılıçdaroğlu'na değil ama CHP'ye güveniyorum. Darbeleri, parti kapatmaları yaşamış siyasi bir çınarın adıdır CHP... Geminin dümeninde hiçbir kaptan olmasa dahi CHP gemisi limana yanaşır.

ÇEKİLİN TALEBİ

Ekrem İmamoğlu dün Kılıçdaroğlu ile üçüncü kez bir araya geldi. 2 saat süren toplantıda ne konuşuldu?

Ekrem İmamoğlu CHP Genel Başkanlığı'na aday. Ama çıkıp ben adayım demiyor. Peki ne diyor? Kılıçdaroğlu'na, "Siz çekilin. Aday olmayın" diyor. Kılıçdaroğlu ile yarışarak değil, kurultaya tek aday olarak girerek CHP Genel Başkanı olmak istiyor.

ÜÇÜNCÜ YOL MU

Ekrem İmamoğlu ekibi bir ara üçüncü yol diye bir şey ortaya atmıştı. Kılıçdaroğlu da İmamoğlu da aday olmasın, iki ismin üzerinde uzlaşacağı bir isim genel başkan olsun. Demirel'den sonra, "Kasıma kadar İsmet abi" formülü olarak gündeme gelmişti. Olmadı. CHP-SHP birleşmesinde ise Karayalçın ve Deniz Baykal da aday olmamıştı. "Hikmet abi" modeli olarak uygulanmıştı.

Zaten Kılıçdaroğlu ile İmamoğlu'nun bu görüşmesi için de Hikmet Çetin aracı olmuş. Hikmet Çetin iki partiyi CHP şemsiyesi altında birleştirdi. Deniz Baykal ilk kurultayda CHP'nin başına geçti.

ÇİFTE KOLTUK

Ekrem İmamoğlu bir ara formül olarak bunu düşünmüştü.

Ama şimdi İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanlığı ile CHP Genel Başkanlığı bir arada olabilir mi diye araştırıyormuş.

Yasal olarak mümkün değil ama Ekrem İmamoğlu hiçbir koltuğu bırakmak istemediği için iki görevi birlikte yürütmek istiyormuş.

CHP Genel Başkanı ve İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanı Ekrem İmamoğlu.

Ekrem İmamoğlu cumhurbaşkanı adayı olmak istediği zaman, "Bana bir dönem yetmez, iki dönem isterim" demişti.

YAVAŞ'LA BİRLİKTE DÜŞÜNÜLMÜŞTÜ

Mansur Yavaş'la birlikte cumhurbaşkanı yardımcılığına aday gösterildiklerinde, seçimi kazanınca yasal bir değişiklik yapıp iki görevi birden yürüteceklerdi. Sanki belediye başkanlığında çok başarılıymış gibi. Seçim kaybedilince hepsi gitti.

İMAMOĞLU: 'ÇEKİLİN'

Tekrar Kılıçdaroğlu-İmamoğlu görüşmesine dönersek, iki nokta ön plana çıkıyor.

1. İmamoğlu'nun önceliği, Kılıçdaroğlu'nun çekilmesi ve kongrede aday olmaması. İmamoğlu, Kılıçdaroğlu'nun çekilmesini sağladıktan sonra tek aday olarak kurultaya gidip CHP Genel Başkanı olmak istiyor.

KILIÇDAROĞLU: 'ÇEKİLMEM'

2. Kemal Kılıçdaroğlu çekilmiyor. Önümüzdeki kurultayda tekrar aday olmakta kararlı. Kılıçdaroğlu'nun Cumhurbaşkanı adaylığını ilk açıklayan Bülent Kuşoğlu,"Kılıçdaroğlu'nu aday göstereceğiz" dedi

15.06.2023

İmamoğlu CHP Genel Başkanı olacaksa Kılıçdaroğlu ile savaşmak zorunda kalacak. Aday olmayı göze alabilirse, kurultayda bizi kıran kırana bir mücadele bekliyor demektir. Kılıçdaroğlu çekilmiyor. Aday olmakta daha kararlı ve İmamoğlu'na göre daha cesur.

MİLLETVEKİLİNİN FİLMİ HOLLYWOOD YOLUNDA

SEÇİMLER, yeni kabinenin kuruluşu, CHP'deki genel başkanlık yarışı nedeniyle siyasete öyle gömüldük ki etrafımızda olan diğer gelişmeleri göremiyoruz.

AK Parti İstanbul Milletvekili Serkan Bayram artık sadece siyasette değil, sanat çevreleri tarafından da tanınıyor. Çünkü Serkan Bayram çok farklı bir iş yaptı. Engelli bir milletvekili Serkan Bayram.

Daha küçük bir bebekken tarlada çalışan annesi, onu bir ekin yığınının dibine koymuş. O sırada çıkan yangında tahta beşiğin içindeki Serkan Bayram yanmış. Bir eşiğin sırtında hastaneye yetiştirilmiş ama öldü diye bakılmış. Babası hiç umudunu kaybetmemiş. "Bir nefes olsun yeter" demiş. Serkan Bayram yaşamış ama ağır yanıklar nedeniyle engelli kalmış.

BAŞARI HİKÂYESİ

Serkan Bayram'ı milletvekili seçilip Meclis'e geldiği günden beri yakından tanıyorum. O bir başarı hikâyesi. Toplumdan kaçmamış, saklanmamış. Tam tersine toplumun içine girmiş. Hukuk fakültesini bitirip hâkimlik sınavını kazandığında "Engelliden hâkim olmaz" diye elemişler onu. O zaman hayata küsmüş. Bana artık kız bile vermezler, demiş. Ama sonra küllerinden yeniden doğmuş. Başarı hikâyesi onu sadece parlamentoya taşımamış, o artık beyazperdede. "Buğday Tanesi" filmi, bir bebeğin yanıp kavrulan bedenini ama o ateşin külleri arasından doğan Serkan Bayram'ı anlatıyor. Aslında Buğday Tanesi sadece Serkan Bayram'ın hikâyesi değil, aynı zamanda milyonlarca engellinin varoluş çabasına ayna tutuyor.

YURTDIŞINDAN ÖDÜLLER ALDI

Film Paris'te Sosyal Sorumluluk Proje Ödülü aldı. Serkan Bayram hem ödülünü aldı hem de ülkesini suçlamayan, tam aksine engelliler konusunda yapılan çalışmaları anlatan bir konuşma yaptı. Demek ki hem ödül alınır hem de ülkeni suçlamadan konuşma yapılabilirmiş.

Benim bugün bu yazıyı yazmama neden olan şey ise şu, Buğday Tanesi filmi dün Frankfurt 23. Film Festivali'nde Sosyal Sorumluluk Proje Ödülü'ne layık görüldü.

Bugün de Netflix'te, 200 ülkede, 35 dilde ve 300 milyon insanın beğenisine sunulacak.

Buğday Tanesi'ne artık yurtdışından birbiri ardına talepler geliyor. 21 Haziran'da İngiltere Parlamentosu'nda filmin gösterimi yapılacak. Serkan Bayram filmi İngiliz parlamenterlerle birlikte izleyecek.

HOLLYWOOD DEVREDE

Dünya sinemasının kalbinin attığı Hollywood da Buğday Tanesi'ne ilgisiz kalmamış. Yapımcı ve senaristler Serkan Bayram'la temas kurmuşlar. Orijinal hikâye ile ilgilenmişler... Yeni bir senaryo ve prodüksiyonla Buğday Tanesi'ni beyazperdeye aktarmayı planlıyorlarmış.

Buğday Tanesi bir öncü oldu. Engellilerimiz arasında nice başarı hikâyeleri var. Dilerim buğday taneleri başağa durur ve biz engellilerin yeni başarı hikâyeleri, hüzneleri ve aşklarıyla tanışırız.

Esfender KORKMAZ

İşçiler kendi hakkına sahip çıkamıyor

Demokrasi, tüm kurumları ile rafa kaldırıldı. Bu kurumların başında sendikalar geliyor. TÜİK, sanayi, inşaat ve ticaret-hizmet sektörleri toplamında ücretli çalışan sayısının 2023 Ocak ayında 14 milyon 625 bin 242 kişi olduğunu açıkladı. Bunların ortalama 3 kişilik aile olduklarını varsayarsak, demek ki işçi ücretleri nüfusun yarısını ilgilendiriyor. Gel gör ki, işçilerin ücret seviyesinin tespitinde gücü kalmadı. Bunun nedeni hükümetlerin sendikasızlaşma politikasıdır. Zira 1999 yılında 100 işçiden 69,3'ü sendikalı iken 2023'te 100 kişiden 14,4'ü sendikalıdır. Bunun içindir ki işçinin pazarlık gücü düşmüştür. Asgari ücret masasında ise hiç yoktur. Çünkü masaya oturan beş işçi temsilcisinin beşi de TÜRK-İŞ'tendir. TÜRK-İŞ'e kayıtlı işçi sayısı ise toplam işçi sayısının yüzde 7,7'sidir.

Masada yer alan hükümet de aynı zamanda işverendir. Diğer beş işveren temsilcisi ile birlikte masada on işveren temsilcisi var ve fakat aynı masada işçilerin yalnızca yüzde 7,7'si var. Bu şartlarda işçi masada yok demektir. O zaman da siyasiler cebinden veriyormuş gibi ücret seviyesi belirliyor. Eğer işçiler bilinçli olup, hükümetlerin sendikaları engellemesi karşısında ideolojiden uzak durup işçi hakları için sendikalaşmış olsalardı ve baskı grubu oluşturmuş olsalardı, emeğin hakkını almış olurlardı.

Mamafih, 2000 öncesi, sendikalar bu tür yanlışlara karşı çıkardı. Kamuoyu oluştururdu ve hükümetleri zorlardı.

Öte yandan dünyada ve Türkiye'de işçi ücretleri ile ilgili klişeleşmiş bir anlayış var. **“Fiyat artışları ücretlerde ve dolayısıyla maliyetlerde bir artış yaratır, maliyet artışı tekrar fiyatlara yansır, ücret-fiyat sarmalı oluşur.”**

Gerçekte bu yaklaşım eksiktir. Eğer ekonomide ne yaparsak yapalım mal ve hizmet arzı artmıyorsa, bu tez doğru olabilir. Oysaki özellikle bizim gibi ülkelerde, ücret artışı aynı zamanda verimlilik artışı yaratır. Bizde imalat sanayiinde kapasite kullanım oranı çok düşük yüzde 75 dolayındadır. Verimlilik artışı, doğrudan arza artışı yaratır. Ayrıca

kapasite kullanım oranı ve bu yolla da arz artar. Mal ve hizmet arzı artarsa, gecikmeli de olsa fiyatlar artmaz. Çünkü enflasyon arz-talep dengesinin bozulmasıdır.

Maalesef Üniversitelerde artık iktisat öğretilmiyor. İktisatçılar analiz yapmadan, verileri ekonometrik modellere koyup, sonuç almaya çalışıyor. Söz gelimi **“Türkiye de ücret-fiyat sarmalı ve enflasyon”** diye çok tez var ve fakat yapılan tezlerde arz verileri veya tahminleri yer almıyor.

İstihdam sorunu ile ilgili bir diğer yanlış, **“yüksek asgari ücret işçi çalıştırma maliyetini artırır. Firmalar teknoloji yoğun yatırımlara kayabilir.”** Bu etkiye **“İkame etkisi”** deniliyor. Başka bir ifade ile geleneksel anlayış asgari ücret artışlarının istihdamı olumsuz etkileyeceği şeklindedir. Ücret artışları firmaları otomasyona yöneltir.

Ancak ikame etkisi her zaman ve her sektörde çalışmaz.

Mamafih; Neoklasik yaklaşımda bu paradigma, bu alanda 1990 sonrasında yapılan ampirik araştırmalar ile sona ermiştir. Özellikle Neoklasik paradigma Card ve Krueger’in 1990’lı yıllardaki çalışmalarından sonra sorgulanmaya başlanmıştır.

2021 de iki alanda verilen Nobel ekonomi ödüllerinden birisini David Card kazandı. Konu 1994 yılında Alain B Krueger ile birlikte yaptıkları bir araştırmaya dayanıyor. 1992 yılında New Jersey-Pennsylvania eyaletlerinde 400 fast-food sektöründe gözlem yaptılar. Her eyalet kendi asgari ücretini belirledi. New Jersey saatlik asgari ücreti 5,05’a dolar çıkardı. Pennsylvania ise 4,25 dolarda sabit tuttu. Araştırmadan çıkan sonuç; Asgari ücretin artırıldığı New Jersey’de istihdam da arttı.

Bu araştırma ücret artışı ve istihdam arasındaki geleneksel anlayışı yıkan bir araştırma oldu.

Asgari ücret tespitinde falan bakan 500 dolar dedi, falan işveren şunu dedi şekliyle doğru sonuç alınmaz. Gelişmiş ülkelerde olduğu gibi, işçinin verimli olması için gerekli kültürel ihtiyaçları dâhil geçim masrafları dikkate alınmalıdır. Bunun içinde TÜİK, tarafsız Üniversiteler ve sendikalarla iş birliği yaparak geçinme endeksi hazırlamalıdır.